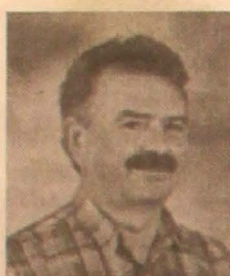

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΩΝ ΒΛΑΧΟΦΩΝΩΝ(4)

**Του Τσιαμήτρου
Γιάννη εκπ/κου-
χοροδιδασκάλου**

Στο σημερινό μας σημείωμα συνεχίζουμε να παραθέτουμε στοιχεία και μαρτυρίες από ερευνητές και επιστήμονες, όπου διαπιστώνεται ότι οι βλαχόφωνοι προτιμούσαν περισσότερο την ελληνική γλώσσα στα δημοτικά τους τραγούδια. Επαναλαμβάνουμε ότι τραγούδια υπήρχαν και στα 'βλάχικα' και αυτό είναι φυσιολογικότατο. Ωστόσο, από το πολύ απώτερο παρελθόν (πριν, δηλαδή, την ρουμανική προπαγάνδα) δεν έχουμε μαρτυρίες και συλλογές γραπτών δημοτικών τραγουδιών στην βλάχικη γλώσσα. Επαναλαμβάνουμε ότι δεν είμαστε κατά των βλαχόφωνων τραγουδιών, απεναντίας, είμαστε υπέρ και έχουμε γράψει πολλά από αυτά σε προηγούμενα σημειώματά μας (βλέπε 'Τραγούδια Ξηρολιβάδου', στις ημερομηνίες 5-8/, 13-8, /27-8, /3-9/, 10-9 /2011 στην εφημερίδα ΛΑΟΣ). Όμως εάν σεβόμαστε την επιστημονική αλήθεια και αντικειμενικότητα, θα πρέπει ΟΛΑ να αναφέρονται και να καταγράφονται με την αναλογία, που τους αρμόζει, γιατί και τα βλαχόφωνα και τα ελληνόφωνα τραγούδια συγκροτούν τον πολιτισμό και την κουλτούρα των βλαχοφώνων.

Ο πολιτικός και ποιητής, ως επίσημος απόστολος του Ρουμανισμού Bolintineanu το 1854 φθάνει στην Μακεδονία και πραγματοποιεί το «Οδοιπορικό» με τον ποιητή Heliade-Radulescu όπου εγκανιάζουν σύνθεση νόθων αρμάνικων δημοτικών τραγουδιών.

Για αυτό το θέμα η Δρ Αθηνά Κατσανεβάκη μας τονίζει:

«.....με την εμπλοκή της ρουμανικής πολιτικής ένας αριθμός βλαχοφώνων επέδειξε ιδιαίτερο 'ζήλο' για την δημιουργία βλαχοφώνων τραγουδιών και μέσα στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας ακολούθησε μια σειρά από μεταφράσεις στα βλάχικα παλιών ελληνόφωνων τραγουδιών. Αυτή η προσπάθεια σίγουρα απείχε πολύ από το να θεωρηθεί αυθόρμητη και γνήσια εφόσον ακολούθησε μετά την δημιουργία της συγκεκριμένης κατάστασης. Έτσι δεν θα ήταν σωστό να θεωρήσουμε σαν γνήσια βλαχόφωνα τραγούδια τις βλαχόφωνες εκδοχές του Γκόγκου-Μήσου, ένα τραγούδι πασίγνωστο σε όλα τα χωριά

της Πίνδου κυρίως των Γρεβενών που ακόμα και στα βλαχοχώρια το τραγουδούν στα ελληνικά και το οποίο περιλαμβάνεται σε συλλογές σαν βλαχόφωνο(Caragica 1937,80), ούτε θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε σαν γνήσιο βλαχόφωνο τραγούδι 'του Ζιάκα', που είναι πασίγνωστο σε όλα τα Γρεβενά και που εμφανίζεται ξάφνου ως βλαχόφωνο(Caragica 1937,82) ή ακόμη περισσότερο το τραγούδι «του Κίτσου η μάνα...».

Η κ.Κατσανεβάκη εντοπίζοντας απότοκα (της ρουμανική πολιτικής) τραγούδια δεν διστάζει να πει: «Προέλευσης ρουμανικής και μάλιστα από ρουμάνικο σχολείο είχε και μια παραλλαγή του τραγουδιού του 'νεκρού αδελφού'».

Ήδη η ιστορική-εθνομουσικολογική προσέγγιση, την οποία χρεωστούμε σε πολλούς ειδικούς και μη, π.χ. S.Baud-Bovy, Παντελή Καβακόπουλο, ιδίως δε τελευταία στην κ. Κατσανεβάκη, χάρη στην τρίτομη διατριβή της υποβαθμίζει την αναγκαιότητα αναζήτησης της γνησιότητας ενός δημοτικού τραγουδιού στο αρμανικό ιδίωμα. Ακόμη και σε αυτά τα τραγούδια (στο βλαχικό -αρμανικό ιδίωμα) ενυπάρχει αρχαϊκό υλικό, δηλωτικό της εντοπιότητας και της εκλατινίσεως Ελλήνων, οι οποίοι ήταν παράλληλα και χρήστες ελληνόγλωσσων τραγουδιών με μεγαλύτερη αναλογία και με τα ίδια γνωρίσματα αρχαικότητας. Και, όταν η κ Κατσανεβάκη λείει αρχαικότητα, εννοεί την ελληνική και ρωμαϊκή αρχαικότητα, που την προεκτείνει και στο Βυζάντιο, που λέγεται Ρωμανία, Αρμανία! Γράφει δε επί λέξει: «Ο Έλληνας -Ρωμιός της εποχής του 21 ήταν εξίσου υπερήφανος για τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο 'τον μαρμαρωμένο βασιλιά' όσο ήταν υπερήφανος για τον Αχιλλέα ή τον Μέγα Αλέξανδρο».

Πολλοί παρατηρούν ότι, είτε πλήρως είτε κατά το μεγαλύτερο μέρος, οι βλαχόφωνοι έχουν ελληνόφωνο δημοτικό τραγούδι, κυρίως το ηρωϊκό-κλέφτικο. Η δε κ Κατσανεβάκη πάλι προχωρεί σε αυτό το θέμα με σαφήνεια: « Πέρα από οποιεσδήποτε παρατηρήσεις σχετικά με τους Αρμάνους(Βλάχους) είναι γενικό λογικό να παραδεχτούμε ότι, η έντονη παρουσία των ελληνόφωνων τραγουδιών στην μουσική παράδοση των βλαχοφώνων της Πίνδου πηγάζει, όχι από μια εξωτερική επιρροή, αλλά μέσα από μια έντονη αυτοσυνειδησία εσωτερικής και μακρόχρονης σχέσης με τον ελληνισμό, μια σχέση, που για τους Αρμάνους της Πίνδου δεν είναι τυχαία, αλλά όπως δείχνουν τα δεδομένα πηγάζει από την ίδια τους την κατάγωγή»

(Α. Ν. Κατσανεβάκη, Διδακτορική διατριβή, 'Βλαχόφωνα και ελληνόφωνα τραγούδια της περιοχή Βορείου Πίνδου. Ιστορική-Εθνομουσικολογική προσέγγιση:Ο Αρχαϊσμός τους και η σχέση τους με το ιστορικό υπόβαθρο Θεσσαλονίκη 1998.)

Προσωπικά ήμουν μάρτυρας αυτής της έρευνας, γιατί το 1995 η Κατσανεβάκη μου ζήτησε τη βοήθεια μου να της βρω πληροφοριοδότες, που να γνωρίζουν τραγούδια εδώ στην Βέροια. Πράγματι η ερευνητρια συγκέντρωσε τραγούδια από τους Τσιαμήτρο Κώστα, Κυρίση Τάκη και Αρμένου Αθηνά, όπου (ως παρών στις συνεντεύξεις) διαπίστωσα ότι τα πλείστα των τραγουδιών ήταν στην ελληνική γλώσσα.

Θα θέλαμε να επαναλάβουμε (από άλλο σημείωμά μας) και να υπογραμμίσουμε ότι αυτοί που ασχολούνται με την παράδοση (σύλλογοι, άτομα, ερευνητές κλπ) θα πρέπει να αποτυπώνουν με θρησκευτική ευλάβεια αυτό που οι παλιότεροι έχουν να τους παραδώσουν ή τους έχουν παραδώσει, χωρίς να προπαγανδίζουν μέρος αυτού, επιλεκτικά, γιατί αργά η γρήγορα ο ιστορικός και ο ερευνητής με την καθαρά επιστημονική ματιά θα τους εκθέσει και θα βάλει τα πράγματα στην σωστή τους θέση και βάση.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ο Φιλανθρωπικός μη Κερδοσκοπικός Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες Ν. Ημαθίας και το Κέντρο Κατάρτισης, Απασχόλησης και Διημέρευσης ΑμεΑ «Τα Παιδιά της Άνοιξης» θα ήθελαν να ευχαριστήσουν θερμά τον κ. Εμμανουήλ Τσιπούρα για την προσφορά του ποσού των 220 ευρώ εις μνήμη της μητέρας του Ανθίας.

**ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΤΑΚΟΜΙΣΕΙΣ-ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
ΑΝΥΨΩΤΙΚΟ 25μ. ύψος και υδραυλική πόρτα**

**ΣΙΩΣΙΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ
& ΥΙΟΣ**

ΦΟΡΤΟΤΑΞΙ

ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Αναλαμβάνουμε ξεμοντάρισμα και συσκευασία επίπλων

**ΗΛΕΚΤΡΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ 8 - ΒΕΡΟΙΑ
ΤΗΛ.: 23310 67526 - ΚΙΝ.: 6944 372642**